

ZARZĄDZENIE Nr 17A/2022

Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

z dnia 23 marca 2022 roku

**w sprawie organizacji systemu uzyskiwania kwalifikacji zawodowych potwierdzonych certyfikatami
specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień**

Działając na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) w związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu (Dz. U. z 2018 r. poz. 2410 oraz 2020 r. poz. 850), zarządzam co następuje:

§ 1

Zarządzenie określa:

- 1) zakres przedmiotowy stażu klinicznego i superwizji klinicznej;
- 2) wzory zaświadczeń stanowiących potwierdzenie uczestnictwa w drugim i trzecim etapie programu szkolenia, o których mowa w § 14 ust. 2 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi (Dz. U. poz. 734), zwanych dalej „stażem klinicznym” oraz „superwizją kliniczną”;
- 3) tryb uzyskiwania akredytacji na prowadzenie stażu klinicznego w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu;
- 4) wzór wniosku o przystąpieniu do egzaminu certyfikacyjnego;
- 5) organizację egzaminu certyfikacyjnego;
- 6) wzór certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień oraz wzór certyfikatu instruktora terapii uzależnień.

§ 2

Zakres przedmiotowy stażu klinicznego i superwizji klinicznej określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3

1. Staż kliniczny oraz superwizja kliniczna mogą być realizowane równolegle.
2. Potwierdzeniem uczestnictwa w stażu klinicznym lub superwizji klinicznej jest uzyskanie zaświadczenia wystawionego odpowiednio przez kierownika stażu lub superwizora psychoterapii uzależnień. Wzory zaświadczeń potwierdzających uczestnictwo w stażu klinicznym lub superwizji klinicznej określają odpowiednio załącznik nr 2 i 3 do zarządzenia.
3. Do zaświadczenia o uczestnictwie w superwizji klinicznej zakończonej wynikiem pozytywnym dołącza się rekomendację, zawierającą opis umiejętności zawodowych osoby, która ukończyła superwizję kliniczną.
4. Osoba, która otrzymała zaświadczenie o uczestnictwie w stażu klinicznym lub superwizji klinicznej zakończonej wynikiem negatywnym, ma prawo do otrzymania pisemnego uzasadnienia sporządzonego odpowiednio przez kierownika stażu lub superwizora.

§ 4

1. Warunkiem korzystania z akredytacji przez placówkę stażową jest realizacja stażu klinicznego w sposób zgodny z informacjami złożonymi we wniosku o akredytację.
2. Wprowadzenie zmian w prowadzeniu stażu klinicznego wymaga uzyskania zgody Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, zwanego dalej „KCPU”.
3. Warunkiem korzystania z akredytacji przez osobę wpisaną na listę osób uprawnionych do prowadzenia superwizji dla celów szkoleniowych jest realizacja superwizji zgodnie z zakresem przedmiotowym, o którym mowa w § 2.
4. Dyrektor KCPU może cofnąć akredytację na prowadzenie stażu lub skreślić z listy osób uprawnionych do prowadzenia superwizji klinicznej dla celów szkoleniowych w wypadku:
 - 1) wprowadzenia zmian w prowadzeniu stażu bez uzyskania zgody dyrektora KCPU;
 - 2) prowadzenie superwizji niezgodnie z zakresem przedmiotowym, o którym mowa w § 2 lub nieprzestrzeganiem warunków, o których mowa w § 6.

§ 5

Placówka stażowa obowiązana jest:

- 1) przyjmować na staż kliniczny wyłącznie osoby, które przedstawiają:
 - a) zaświadczenie o uzyskaniu statusu osoby uczestniczącej w programie szkolenia,
 - b) zaświadczenie o zaliczeniu szkolenia, o którym mowa w § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi

od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi, zwanego dalej: „rozporządzeniem”;

- 2) dokumentować:
 - a) terminy staży,
 - b) imiona i nazwiska uczestników.

§ 6

1. Uczestnikami superwizji klinicznej mogą być osoby, które przedstawia:
 - 1) zaświadczenie o uzyskaniu statusu osoby uczestniczącej w programie szkolenia;
 - 2) zaświadczenia o zaliczeniu szkolenia, o których mowa w § 14 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia.
2. Superwizja kliniczna prowadzona jest w grupach liczących od 5 do 7 uczestników. W uzasadnionych przypadkach osoba prowadząca superwizję kliniczną może ją prowadzić w grupie od 3 do 7 uczestników, o czym niezwłocznie informuje Dyrektora KCPU.
3. Superwizja kliniczna trwa nie krócej niż 6 miesięcy.
4. Z przebiegu każdej sesji superwizji klinicznej prowadzi się dokumentację zawierającą:
 - 1) termin sesji;
 - 2) imiona i nazwiska uczestników;
 - 3) obszary tematyczne będące przedmiotem superwizji.

§ 7

Zaświadczenie, o którym mowa w § 5 pkt 1 lit. a i 6 ust. 1 pkt 1 stanowi podstawę przyjęcia na staż kliniczny lub superwizję kliniczną niezależnie od upływu terminu, na jaki zostało wydane.

§ 8

Egzamin certyfikacyjny, zwany dalej „egzaminem”, organizuje KCPU w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz do roku.

§ 9

1. W celu przeprowadzenia egzaminu oraz zapewnienia prawidłowości jego przebiegu, Dyrektor KCPU powołuje komisję egzaminacyjną, w skład której wchodzi wyróżniający się wiedzą z zakresu leczenia uzależnień specjaliści psychoterapii uzależnień lub specjaliści w dziedzinie psychoterapii uzależnień, i wyznacza jej przewodniczącego.
2. Przewodniczący komisji wyznacza z jej składu zespoły egzaminacyjne, składające się z trzech członków oraz wyznacza ich przewodniczących.
3. Kadencja komisji, o której mowa w ust. 1, trwa dwa lata, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2024 roku.
4. Członkowie komisji egzaminacyjnej dokonują wspólnie wyboru i zatwierdzenia pytań egzaminacyjnych dla danej sesji egzaminacyjnej.

5. Szczegółowe warunki organizacji oraz sposób przeprowadzania egzaminu określa regulamin przeprowadzania egzaminu certyfikacyjnego dla osób ubiegających się o certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień, stanowiący załącznik nr 4 do zarządzenia.
6. Do zadań komisji egzaminacyjnej należy:
 - 1) przeprowadzenie egzaminu;
 - 2) sporządzenie zbiorczego protokołu z egzaminu pisemnego oraz protokołu końcowego z przebiegu egzaminu i przekazanie ich do Dyrektora KCPU wraz z listami obecności uczestników egzaminu.
7. Do zadań zespołów egzaminacyjnych należy:
 - 1) przeprowadzenie egzaminu ustnego;
 - 2) sporządzenie indywidualnych i zbiorczych protokołów z egzaminu ustnego.
8. Za przeprowadzenie egzaminu, jak również za udział w posiedzeniach egzaminacyjnych przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
 - 1) członkowi komisji egzaminacyjnej:
 - a) za dzień egzaminu – 1200 zł,
 - b) za udział w posiedzeniu komisji egzaminacyjnej - 400 zł;
 - 2) pełniącemu funkcję przewodniczącego komisji egzaminacyjnej niezależnie od wynagrodzenia z tytułu członkostwa w komisji egzaminacyjnej – 1200 zł.
9. Członkom komisji egzaminacyjnej przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w Zarządzeniu Dyrektora KCPU nr 11/2022 z dnia 7 marca 2022 r. w sprawie zwrotu kosztów podróży i noclegu osobom niebędącym pracownikami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.
10. Pracami poszczególnych zespołów egzaminacyjnych kierują przewodniczący.
11. Obsługę administracyjno-techniczną prac komisji egzaminacyjnej zapewnia KCPU.

§ 10

1. Egzamin składa się z części pisemnej i ustnej.
2. Część pisemna egzaminu jest sprawdzianem wiedzy teoretycznej z zakresu: psychologicznych aspektów uzależnień i współuzależnienia, medycznych aspektów uzależnień, psychoterapii, w szczególności psychoterapii uzależnień i współuzależnienia oraz podstaw psychopatologii.
3. Część ustną egzaminu stanowi obrona:
 - 1) dwóch prac pisemnych obejmujących studium przypadku osoby uzależnionej oraz osoby współuzależnionej – w odniesieniu do kandydatów na specjalistów psychoterapii uzależnień;
 - 2) pracy pisemnej zawierającej studium przypadku osoby uzależnionej – w odniesieniu do kandydatów na instruktorów psychoterapii uzależnień

- zwanych dalej „pracami pisemnymi”.

4. Zasady sporządzania studium przypadku, o którym mowa w ust. 3, określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

5. Prace powinny zawierać opis terapii z pacjentem rozpoczętej w okresie nie dłuższym niż 5 lat licząc od daty egzaminu, do którego przystępuje osoba egzaminowana.

§ 11

Dyrektor KCPU na co najmniej na 90 dni przed wyznaczoną datą egzaminu na stronie internetowej obsługującej KCPU umieszcza:

- 1) informację o terminie egzaminu;
- 2) zakres zagadnień egzaminacyjnych.

§ 12

1. Do egzaminu dopuszcza się kandydatów, którzy ukończyli program szkolenia oraz na co najmniej 60 dni przed wyznaczoną datą egzaminu przedstawia:
 - 1) dokumenty potwierdzające:
 - a) posiadanie tytułu zawodowego lekarza lub tytułu zawodowego magistra pielęgniarstwa, lub tytułu magistra uzyskanego po studiach na kierunkach: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, socjologia, resocjalizacja, nauki o rodzinie, teologia lub filozofia – w odniesieniu do osób przystępujących do egzaminu w zakresie specjalistów psychoterapii uzależnień, lub wykształcenia średniego w odniesieniu do osób przystępujących do egzaminu w zakresie instruktora terapii uzależnień,
 - b) ukończenie wszystkich etapów programu szkolenia w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień lub w zakresie instruktora terapii uzależnień;
 - 2) pracę pisemną;
 - 3) wniosek o przystąpienie do egzaminu, którego wzór określa załącznik nr 6 do zarządzenia.
2. Prace pisemne składa się w formie papierowej i elektronicznej na płycie CD.
3. Prace pisemne zostają poddane weryfikacji i porównywaniu treści tekstowych przez specjalistyczny system informatyczny.
4. Do egzaminu nie zostają dopuszczeni kandydaci, którzy:
 - 1) złożyli co najmniej jedną pracę pisemną, w przypadku której specjalistyczny system informatyczny wykazał powyżej 30% podobieństwa do prac innych kandydatów lub własnej wcześniej złożonej pracy lub innych źródeł pisemnych albo
 - 2) złożyli co najmniej jedną pracę pisemną, która nie uzyskała pozytywnej oceny komisji egzaminacyjnej.

§ 13

1. Osoby, które uzyskały z egzaminu pisemnego ocenę pozytywną zostają dopuszczone do części ustnej egzaminu.
2. Na ocenę z egzaminu ustnego składa się ocena przedstawionej pracy pisemnej oraz ocena z obrony pracy pisemnej.
3. Ocenę ogólną wyniku egzaminu określa się jako pozytywną lub negatywną.
4. Posiedzenia komisji i zespołów egzaminacyjnych są niejawne.

§ 14

1. Potwierdzeniem uzyskania tytułu specjalisty psychoterapii uzależnień jest certyfikat wydawany przez Dyrektora KCPU. Wzór certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień określa załącznik nr 7 do zarządzenia.
2. Potwierdzeniem uzyskania tytułu instruktora terapii uzależnień jest certyfikat wydawany przez KCPU. Wzór certyfikatu instruktora terapii uzależnień określa załącznik nr 8 do zarządzenia.

§ 15

1. Placówki stażowe posiadające akredytację ważną w dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia, mogą wystąpić do Dyrektora KCPU z wnioskiem o przedłużenie akredytacji na okres do dnia 31 grudnia 2023 r.
2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, podmiot poświadczają, że spełnia wszystkie warunki określone we wniosku stanowiącym podstawę udzielonej mu akredytacji.

§ 16

Zaświadczenia o:

- 1) potwierdzeniu statusu osoby uczestniczącej w programie szkolenia w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień,
- 2) potwierdzeniu statusu osoby uczestniczącej w programie szkolenia w zakresie instruktora terapii uzależnień,
- 3) ukończeniu szkolenia w zakresie podstawowych umiejętności udzielania pomocy psychologicznej oraz nowoczesnych metod diagnozowania i terapii uzależnienia i psychoterapii członków rodzin,
- 4) ukończeniu stażu klinicznego,
- 5) ukończeniu superwizji klinicznej dla celów szkoleniowych

- wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia zachowują ważność.

§ 17

Osoby, które przed dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia złożyły wniosek o przystąpienie do egzaminu uczestniczą w egzaminie na zasadach dotychczasowych.

§ 18

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu podpisania.

Dyrektor Krajowego Centrum
Przeciwdziałania Uzależnieniom

P. Jabłoński
dr n. med. Piotr Jabłoński